

Motion till riksdagen 2021/22:4073

av **Karolina Skog m.fl. (MP)**

Minska konsumtionslånen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att motverka överskuldssättning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Fördubblingen av skuldsaneringsansökningar från unga och överskuldssättning är ett växande samhällsproblem. De senaste åren har konsumtionslånen ökat snabbt, och den här typen av lån kan få stora konsekvenser för människors privatekonomi. Det är oroväckande att unga personer har omfattande skulder och att många hamnar i Kronofogdemyndighetens register. Det är mycket olyckligt för en ung människa som tar sina första steg ut i vuxenlivet att redan vara överskuldssatt. Det leder till psykisk ohälsa och en rad olika svårigheter i vardagslivet.

En viktig orsak till att människor blir överskuldssatta är att företag som ger krediter för konsumtion expanderat sin marknadsföring och riktat den till grupper med lägre inkomster och lockat med snabba pengar till konsumtion, utan att kräva säkerhet för lånen. Dessutom kan fler och fler varor nu också köpas på avbetalning som på grund av avgifter är detsamma som krediter med ränta. Avbetalning marknadsförs stenhårt och är ofta i e-handeln presenterat som ett förstahandsval. Frågan om marknadsföring är oerhört viktig. Svenska Dagbladet har i en rad artiklar under hösten 2021 granskat det nära förhållandet mellan näthandeln och lån utan säkerhet. Granskningen visar att aktörer som Qliro och Collector via nätbutikernas kassor har samlat in namn och kontaktuppgifter till miljoners svenskar. I nästa steg har en del av dem bearbetats med aggressiv reklam för blancolån. Resurs Banks samarbete med näthandelsbolag leder till att företagets privatlån marknadsförs med en lapp direkt i paketet. Det är en ohållbar situation för konsumenterna om de kan få upprepade mejl med uppmaningar om lån trots att de handlat en enkel vara. Att dela kunddata innebär för företagen ett billigt sätt att hitta fram till nya kreditkunder, men för privatpersoner innebär det risker att få betalningsproblem eller till och med hamna i överskuldssättning.

Det är idag attraktivt och lönsamt för långivare att bevilja lån till personer som har hög risk att inte kunna betala tillbaka. Det betyder att människor lockas att köpa saker som de inte har råd med. Detta behöver brytas genom hårdare reglering.

Under de senaste åren har mycket gjorts från regeringens sida för att motverka överskuldsättning. Lagstiftningen har ändrats, myndigheterna har fått nya uppdrag samt andra stödjande och förebyggande åtgärder har vidtagits. Regeringen har till exempel infört ett ränte- och kostnadstak för så kallade högkostnadskrediter. Reformen verkar enligt en analys från Finansinspektionen ha bidragit till att minska utbudet av högkostnadskrediter. Förra året infördes även bestämmelser om att ett kreditalternativ inte får vara förvalt eller presenteras före andra betalningssätt vid e-handel. Åtgärden bidrar enligt en nyligen publicerad rapport från Finansinspektionen till att minska riskerna för att konsumenter lockas till oöverlagda krediter vid e-handel.

Vi behöver dock vidta ytterligare steg framåt när det gäller att minska konsumtionslånen och begränsa den överskuldsättning vi ser. Skuldregister är en fråga som lyfts upp av flera aktörer. Finansinspektionen lyfter också upp det i sin konsumentskyddsrapport. Det är viktigt att utreda frågan om skuldregister och hur det kan utformas samt kontinuerligt arbeta för att skydda konsumenterna och minska trycket att ta lån till konsumtion.

Karolina Skog (MP)

Anna Sibinska (MP)

Nicklas Attefjord (MP)